

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Szerkeszti: A VÁRMEGYEI MÁSODFŐJEGYZŐ. — Helyettes szerkesztő: A VÁRMEGYEI IRODAIGAZGATÓ.

ELŐFIZETÉSI ÁR: fél évre 12'50 pengő. — Egyes szám ára: 80 fillér. — HIRDETÉSI DIJAK: szavanként 5 fillér, elkisebb hirdetési díj 1 pengő. — Hivatalos hirdetések „Udvarhely vármegye Hivatalos Lapja” szerkesztőségéhez (Vármegyeház) küldendők. — Megjelenik minden csütörtökön.

II. További intézkedést igénylő, általános jellegű rendeletek.

6402—1942. a. i. szám.

Tárgy: Udvarhely vármegye állattenyésztési szabályrendelete.

1 drb. melléklet.

A négy járás Főszolgabirájának,
Székelyudvarhely m. város Polgármesterének
és az összes Községi és Körjegyzőnek!

Értesitem, hogy a m. kir. Földmivelségi Miniszter ur 1942 április hó 21-én 16462—1942. szám alatt kelt rendeletével Udvarhely vármegye

állattenyésztési szabályrendeletét az ide mellékelt módosítással jóváhagyta.

Felhívom, hogy a mellékelt módosított miniszteri jóváhagyást a folyó évi április 19-én 9. szám alatt megjelent Vármegyei Hivatalos Lap mellékleteként közölt „Udvarhely vármegye Állattenyésztési Szabályrendelete” utolsó lapjában, mint mellékletet ragasszák be.

Székelyudvarhely, 1942 május 7.

Szent-Királyi Kálmán s. k.,
alispán.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények.

Másolat. M. kir. Földmivelségi Miniszter 17.511—1942. sz. III. 3.

Az állattenyésztés biztosítja a talajerő fenntartását s így alapvető tényezője a mezőgazdasági termelésnek. Az állattenyésztés fejlesztése, tehát szaporítja a munkaalmat, fokozza a mezőgazdasági termelésből eredő jövedelmet, erősíti az adóalanyokat, döntő befolyást gyakorol a közellátásra és külkereskedelemre, valamint ezeken keresztül az egész nemzetgazdasági életre. Ez a megállapítás régi keletű és békében ugyanugy, mint háborubban egyaránt irányadó. Jelenleg háboruban élünk. Ezért az önellátás nehéz feladatának megoldása a legfontosabb közigazdasági feladatunk. — Az önellátás érdekében állatállományunk fenntartására, növelésére és termelő képességünk emelésére, illetőleg az állattenyésztésnek gyorsabb ütemű és szélesebb keretekben történő fejlesztésére az eddiginél fokozottabb mértékben kell törekednünk.

Köztudomásu az, hogy amint a növényter-

melés az állattenyésztésnek, úgy az állattenyésztés és növénytermelésnek a függvénye, ennél fogva a hus, a zsír, a tej, a tojás, a gyapju, a bőr stb. ellátásnak előfeltétele a szükséges takarmánytermesztés biztosítása.

Jelenleg takarmány hiány van. Az állatállomány jelentékeny része csak életfenntartó takarmányon tengődik és nélkülözi a termelő takarmányt. Ilyen körülmények között az állatállomány ugyan egyideig úgy ahogyan fenntartható, de annak termelőképesége állandóan csökken. A nem termelő állatállomány pedig csak fogyasztó s így közigazdasági szempontból mindaddig tehetetlen, míg le nem vágják. Ha ez a folyamat huzamosabb ideig tart, az állatállomány rohamos csökkenése elkerülhetetlen.

Az önellátás tartós biztosítása érdekében nem csak a jelenlegi állatállományt kell fenntartani és termelőképességét fokozni, hanem elengedhetetlenül szükséges az állatállomány létszámának hatványozott mértékben történő emelése mellett a mi-

minőségi színvonal növelése is.

Az állatállomány növelésével járó fokozottabb takarmányszükséglet biztosításánál a legelők és rétek különösen figyelembe veendőek, mivel nemcsak a legtermészetesebb takarmányt szolgáltatják, hanem a *legolcsóbbat* is s így kedvezőbb értékesítési lehetőséget teremtve, az állattenyésztés jövedelmezőségén át annak minőségi javulását és számszerű növekedését is nagyban elősegítik.

A legelő terméshozamának úgy minőségi, mint mennyiségi szempontból való fokozása csak az *erőteljesebb legelőjavítási, ápolási, karbantartási tevékenység, nemkülömben okszerű használat* útján érhető el. Tehát végre kell hajtani sürgősen minden közös és közlegelőn mindazokat a munkákat, amelyek a jobb és több termést, illetőleg hozamot biztosítják. Elsősorban a *trágyázást és gyomirtást*. Már kihajtás előtt megkezdett és az egész legeltetési idő alatt következetesen és okszerűen végrehajtott gyomirtásnak az eredménye a legelő hozamának emelkedésében már ebben a legeltetési időben is mutatkozik. Ugyanez vonatkozik a fektetési trágyázásra is. Kétségtelen azonban az is, hogy a legelők alapvető hivatásukat az állattenyésztés fejlesztésében csak az összes és a helyi termelési adottságok követelményeinek mindenben megfelelő javítási munkálatok évről-évre történő, következetes végrehajtása után érhetik el. Tehát a végleges eredmény, a javított jó legelő több év következetes, szaktudást kívánó munkájának az eredménye. A ma követelményei azonban minden kis, ugynevezett *részlet eredményt* is megfelelő értéknek és ezért a legelőknél minden javítási tevékenységet nemcsak megindítani, hanem azokat állandóan *fokozódó* ütemben folytatni is kell, nemcsak azért, mert a 239.780—1941. és a 239.781—1941. III. 3. számú rendeletek azokat követelődnek, — büntető szankciók alkalmazása mellett is — megkövetelik, hanem főképpen azért, mert a közellátás folytonosságán és zavartalanságán keresztül a nemzeti erő kifejtését legmesszebbmenően szolgálják...

A fentiek kapcsán is felhívom a figyelmet a 36.712—1939. IV. C. 1. sz. rendeletemre, amelyek értelmében:

„1. Amennyiben a közös legelők rendeltetés-szerű használatának mértékét meg nem haladják, az 1913. X. t. c. I. fejezete értelmében alakult legeltetési társulati választmány hatáskörébe tartozik a társulati közös legelőkre vonatkozó alábbi használatok engedélyezése is:

a) a közös legelők kaszálása,

b) a közös legelőkből a társulati apaállatok részére takarmánytermesztés céljára terület kihasznítása.

2. Nehogy azonban az említett használatok engedélyezése az okszerű legelőgazdálkodást hátrányosan érintse, a választmány határozatait annak meghozatala után szakszerű elbírálás végett azonnal közölni kell a vármegyei, illetőleg a törvényhatósági jogú városi m. kir. gazdasági felügyelőséggel, amely véleményét a határozat közlésétől számított nyolc napon belül közli a társulattal.

Ha a gazdasági felügyelőség a választmány határozata ellen észrevételt nem tesz, a választmány határozata végrehajtható.

3. Kis- és nagyközségekben (megyei városokban) a községi közlegelőknek az 1. ad. pontokban felsorolt használat tekintetében a 2. pontban foglalt rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

A legelők terméshozamának egyéb módon való emelése végett is, illetőleg a legelőre járó állatok takarmányszükségletének mielőbbi kielégítése céljából, nem zárkozom el az arra alkalmas köz- és közös legelőknél a *szükség-takarmánytermesztés* bevezetésétől sem és pedig olyképp, hogy a legelő *összterületének legfeljebb 10%-át* a legelőérdekeltség időlegesen az ujragyepesítés kötelezettsége mellett feltörje és azon, megfelelő talaj-előkészítés után, a talaj minőségének megfelelő *évelő pillangós virágu takarmányt* termeljen. Az így termelt takarmányt azonban csak a legelőre járó állatok takarmányozására szabad felhasználni — mint *szükségtakarmányt* — a nyári időszakban akkor, amikor a legelő hozama a kisülés következtében teljesen lecsökkent.

A köz- és közös legelőknél a *szükségtakarmány* termesztésére vonatkozólag az alábbi eljárás az irányadó:

1. A legelőérdekeltség választmánya (vagy annak hatáskörét betöltő szerve) a *szükségtakarmány* termesztést határozatilag kimondja, a legelő ezen célra alkalmas területének kijelölésével és a termelendő *évelő pillangós-virágu takarmány* feleség megjelölésével. A határozat *8 napon belül* az illetékes vármegyei (kirendeltségi), illetőleg törvényhatósági jogú városi m. kir. gazdasági felügyelőséghez terjesztendő fel.

2. A vármegyei (kirendeltségi), illetőleg a th. jogú városi m. kir. gazdasági felügyelőség helyszíni szemlét tart a határozat kézhez vételétől számított *15 napon belül*. A helyszíni szemlén elbírálja, hogy tényleg alkalmas-e a kijelölt terület a javaslatba hozott *évelő pillangós virágu takarmány* termesztésére, ha nem, milyen *évelő pillangós virágu takarmány* feleség termesztendő rajta, eredményesség szempontjából milyen talajelőkészítő munkálatok alkalmazandók, meddig folytatható a kijelölt területen a *szükségtakarmány* termesztés és mikor kell a területet ujragyepesíteni (4—6 év múlva), végül, hogy a kijelölt terület a legelő *összterületének 10%-nál* nem nagyobb-e?

3. A helyszíni szemle megállapításait a vármegyei, illetőleg a th. jogú városi m. kir. gazdasági felügyelőség a legelőérdekeltséggel a szemle megtörténte után *8 nappal* írásban közli és engedélyt ad a *szükségtakarmány* termesztésére, a *talaj előkészítési, vetési és termesztési eljárás megjelölésével*. A vármegyei (kirendeltségi), illetőleg th. városi m. kir. gazdasági felügyelőség a feltörés és az ujragyepesítés idejét a legelőnyilvántartásban keresztülvezeti és a vármegye közigazgatási bizottsága gazdasági albizottsága, illetőleg a vármegye alispánja útján a fentieket hozzám jelenti.

Az eredmény meggyorsítása érdekében megengedhető az is, hogy a kijelölt legelőterület fel-

törése után az érdekeltség istálló trágyázott kapás elővetemény beiktatása nélkül — a területet a következő év tavaszán a megfelelő évelő pillangós virágú takarmánnyal bevetesse; de csak abban az esetben, ha a kijelölt legelőterület feltörése, illetőleg a gyephántása (5–7 cm. mélyen) még július hónapban megtörténik és ha a meghántott területet azonnal meghengerezik és azt a talaj beéréseiig lehetőleg gyommentesen kezelve többször hengerezik. A beérett gyephántás szükségszerint közép mélyen megszántandó, a szántás azonnal megfogasolandó, esetleg hengerezendő is, majd őszi mély szántásban részesítendő. Tavasszal megfelelő forgatás nélküli porhanyítás és vetőágy előkészítés után, a terület bevethető.

Tájékozással közlöm, hogy az iglice tüskével (*Ononis spinosa*) begyomosodott terület is alkalmas évelő pillangós virágú takarmányfélék, első sorban lucerna termesztésére.

A rétek termésének mennyiségi és minőségi fokozásánál első helyen van a vízrendezésen kívül a trágyázás és nem különben a kaszálás idejének és a szénakészítés módjának helyes bevezetése.

A vízrendezés az egyes réttulajdonosokat legelőbbször megoldhatatlan feladat elé állítja, amelyből egyetlen kivétel ut az egyesek összefogása és ezáltal a közösen megindított munka. Ezért súlyt kell helyezni arra, hogy megfelelő felvilágosítást, illetőleg propaganda tevékenység e tekintetben is meginduljon.

Erre nézve a szükséges felvilágosításokkal az illetékes kulturmérnöki hivatal, vagy ahol vizitársulat van, annak mérnöki hivatala is szolgál.

A rét trágyázásának kérdése az egyes réttulajdonosok által már önállóan is megoldható, különösen a komposzt-trágya, fekal-trágya és trágyalé felhasználásával.

A kaszálás idejének helyes megválasztásánál fel kell hívni a réttulajdonosok figyelmét arra, hogy rétteiket akkor kaszálják, amikor a gyepnövényeknek mintegy 50% a virágozni kezd.

A késői kaszálású szénak tápláló értéke ugyanis lényegesen kisebb, mint az említett időben kaszáltaké.

A szénakészítésénél, ha az a különféle rendszerű állványok, illetőleg más szárítási berendezések alkalmazásával még most meg nem oldható, — a gyors szárítás keresztülvitele érdekében a gazdák figyelmét legalább arra kell felhívni, hogy a frissen kaszált vastag rendeket — azoknak megfonnyadása után — egyenletesen szórják széjjel a tarlón, hogy vékony rétegben érje a nap, illetőleg a levegő szárító melege s így egyenletesen, gyorsan és a lehetőséghez képest forgatás nélkül, nagyobb táplálóanyag-tartalmu, tehát jobb minőségű szénát nyerhessenek.

A rétek termésének fokozásánál is fontos szerep jut az ujragyepesítésnek, amelyhez az évenként lebonyolításra kerülő kedvezményes áru gyepvetőmag akció keretén belül a gazdáknak módjában áll a szükséges gyepvetőmagot beszerezni.

A szalastakarmánytermesztés fokozásának célját szolgálja még a nedves és vizes, tehát jelenleg legnagyobb részt kihasználatlanul álló szántóföldi területeknek betelepítése herefűvesekkel.

Egyben felhívom figyelmét arra, hogy herefűveseknek, vagyis váltott gyepeknek a már feltört közös és közlegelők vetésforgójába való beiktatása a takarmánytermesztést igen eredményesen és jövedelmezően mozdítja elő, tehát az érdekeltek legelőtulajdonosok erről kellőképp felvilágosítandók.

A rétek és legelők, gyepék *mész* igényének kielégítését, és ezzel kapcsolatban a terméseredmény növelését célozzák a már évek óta megindított és az elért eredmények alapján a gazdatársadalom egyre fokozódó érdeklődésével találkozó meszeszési akció is. A gazdáknak a meszeszési akcióba még szélesebb körű bekapcsolódása jelentős lépéssel vinné előre főképpen a minőségi széna termelését.

A takarmánytermelés fokozása érdekében a rétek és legelő karbahozása mellett az eddiginél nagyobb súlyt kell fektetni a *szántóföldi takarmánytermelésére*. A szántóföldi takarmányok termelésének fokozása ugyan csökkenti a közvetlenül emberi táplálkozásra használható növények termőterületét, de nem csökkenti a termés mennyiségét, mert nagyobb állatállománynak okszerű takarmányozásával együtt jár a trágya-termelés fokozása, ami növeli a termésátlagot.

A szántóföldi szalastakarmány termőterületek meszeszését is támogatni kívánom s ez iránt felvilágosításokért a vármegyei gazdasági egyesületekhez kell fordulni.

Az állattenyésztésnek és a növénytermelésnek érdekét tehát összhangba kell hozni, mert az állatállomány fenntartása, növelése, teljesítő képességének kihasználása és a termés átlagok emelése csak ezáltal érhető el. Ez egyben a belterjesebb gazdálkodásra való áttérést jelenti, amely nélkül a változott viszonyok következtében fokozódó szükségleteink fedezése nem biztosítható.

Az előadottakra tekintettel felhívom Cimet hogy a *szalastakarmány-termesztés erőteljesebb fokozása és ezen felépülő állattenyésztés és szántóföldi növénytermelés fejlesztése érdekében a maga részéről is a legmesszebbmenően működjék közre és a gazdatársadalmat a rendeletben foglaltakról megfelelő módon és minden figyelembe jöhető alkalommal a legmesszebbmenően és részletesen tájékoztassa.* — Budapest, 1942 április hó 24-én. A miniszter rendeletéből: Dr. Lenck Jenő sk., miniszteri osztályfőnök.

Udvarhely vármegye közigazgatási bizottsága.

530—1942. kib. szám.

*A négy járás Főszolgabirójának,
Székelyudvarhely m. város Polgármesterének,
az összes Községi Elöljáróságoknak
és közbirtokosságoknak!*

Tudomásvétel és további megfelelő eljárás végett kiadom.

Székelyudvarhely, 1942. május 9.

Szent-Királyi Kálmán s. k.
alispán,
közig. biz. h. elnök.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és körözések.

6982—1942. a. i. szám.

Tárgy: Az állattenyésztési alap 1942. évi költségvetésének jóváhagyása.

Tudomásul közlöm, hogy a m. kir. Földművelésügyi Miniszter ur Udvarhely vármegye állattenyésztési alapjának 1942. évi költségvetését 1942. évi május hó 4-én 16837—1942. szám alatt kelt rendeletével jóváhagyta.

Székelyudvarhely, 1942. május 19 én.

Szent-Királyi Kálmán s. k.
alispán.

Parajdi járás Főszolgabirájától.

Szám: 1361—1942. kig.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A 11.500—1942. lp. M. számú rendelettel megállapított Udvarhely vármegyei III.-ik kéményseprői munkakerületet képező parajdi járási kerület végleges betöltése céljából nyilvános pályázatot hirdetek.

Az 1000—1935. K. M. számú rendelet 3. §-ának 4. bekezdése értelmében pályázati kérvénynek csak azt a folyamodványt lehet tekinteni, mely a kéményseprői iparendedély elnyerésére irányul. A folyamodványban az üzlethelyiség bejelentése nem kötelező. A folyamodványhoz az ipardíj befizetését tanúsító pénztári elismervényt mellékelni nem kell.

A pályázati kérvény, illetve az ennek tekintendő iparendedély iránti folyamodvány kellékeit és mellékleteit az 1000—1935. K. M. számú rendelet 4. §-ának 1—10. bekezdései szabják meg.

A pályázati kérelmeket a hirdetmény közzétételétől számított 30 napon belül kell a parajdi járás főszolgabirájához benyújtani, vagy megküldeni.

Parajd, 1942. május hó 21.

P. H. Dr. Nagy Sándor s. k.,
főszolgabíró.

M. kir. korondi erdőfelügyelőségi kirendeltség
Székelyudvarhely.

Szám: 585—1942.

FAELADÁSI HIRDETMÉNY.

A m. kir. korondi erdőfelügyelőségi kirendeltség zárt írásbeli ajánlatokkal összekötött versenytárgyalás útján eladja a kezelésében lévő kincstári erdőhöz tartozó u. n. „Somolyó” erdő részében az 1941. és 1942. évi vágterben lévő bükkfatömeget, mely mintegy 6500—7000 m³-t tesz ki.

A kettős borítékban zárt ajánlatokat legkésőbb 1942. évi június hó 10-én délelőtt 9 óráig kell a m. kir. korondi erdőfelügyelőségi kirendeltséghez — Székelyudvarhely — benyújtani, ahol is az ajánlatok még aznap délelőtt 10 órakor felbontatnak.

A bántpénz a megajánlott összeg 10 %-a, mely összeget az árverés megkezdése előtt a korondi erdőfelügyelőjénél letétbe kell helyezni.

A zárt ajánlatok csak abban az esetben vételnek figyelembe, ha 1., azok lepecsételt zárt borítékban vannak, 2., a vételár írásban és számjelekkel tisztán és olvashatóan van feltüntetve, 3., ha azt a kijelentést tartalmazzák, hogy ajánlattevő a meghirdetett faállományt ismeri, 4., a fatömeg minősége ellen ajánlattevő semmi kifogást nem emel.

Utóajánlatot figyelembe nem vesz a m. kir. korondi ef. kirendeltség.

A fatömeg tisztán tűzifának termelendő ki. Részletes felvilágosítást a m. kir. korondi erdőfelügyelőségi kirendeltség nyújt.

Székelyudvarhely, 1942. évi május hó 26-án.

P. H. Porst József s. k.,
m. kir. erdőmérnök,
a m. kir. korondi erdőfelügyelőségi
kirendeltség vezetője.

Szám: 781—1942. kig.

HIRDETMÉNY.

A székelyzsombori határon a Csalo nevű legelőről folyó hó 5-én elveszett 1 drb. 6 éves fekete bivalytehén, jegye: a jobb fülből elül, hátul kivéve. Feltalálás esetén kérem Székelyzsombor község előljáráóságát értesíteni.

Székelyzsombor, 1942. évi május hó 20-án.

Községi Előljáráóság.